

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«БОБРИНЕЦЬКИЙ АГРАРНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМ. В. ПОРИКА
БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО

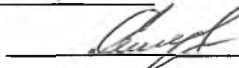
галузь знань	19 Архітектура та будівництво
спеціальність	193 Геодезія та землеустрій
кваліфікація	фаховий молодший бакалавр
відділення	«Землевпорядкування»

2024-2025 навчальний рік

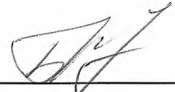
Робоча програма освітнього компонента «Земельне право» розроблена для здобувачів фахової передвищої освіти за спеціальністю 193 Геодезія та землеустрій кваліфікації фаховий молодший бакалавр з геодезії та землеустрою.
– Бобринець: ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порика БНАУ», 2025. -24 с.

Укладач: Прокопенко Ірина Павлівна, завідувач відділення «Землевпорядкування», викладач землевпорядних дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», старший викладач

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії спеціальності 193 Геодезія та землеустрій

Протокол від 17.01. 2025 року № 7
Голова циклової комісії Ольга Ляшенко
(підпис)

Схвалено методичною радою ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порика БНАУ»

Протокол від 30.01.2025 № 3
Голова методичної ради Тетяна Бондаревська

Прокопенко І.П., 2025

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО»	5
3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО»	7
6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	15
7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	17
7.1. Лекції	17
7.2. Практичні заняття	18
7.3. Самостійна робота	19
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	20
9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	21
10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	22
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	23
12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	23
13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	24

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Відповідно до навчального плану для вивчення дисципліни «Земельне право» для денної форми навчання відведено всього- 165 академічних годин (5,5 кредитів ECTS), у тому числі аудиторних 96 годин (лекції- 68 практичні - 28), самостійна робота – 69 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
<i>Кількість кредитів – 5,5</i>	<i>Галузь знань 19 Архітектура та будівництво</i>	Обов'язкова освітня компонента		
<i>Кількість модулів 2</i>	<i>Спеціальність 193 Геодезія та землеустрій</i>	Рік підготовки:		
<i>Загальна кількість годин - 165</i>		<i>3-й, 4-й</i>	-	
		Семестр		
		<i>6-й</i>	<i>7-й</i>	-
<i>Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 2</i>	<i>Освітньо- професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр</i>	Лекції		
		<i>42год.</i>	<i>26 год.</i>	-
		Практичні, семінарські		
		<i>18 год.</i>	<i>10 год.</i>	-
		Лабораторні		
		Самостійна робота		
		<i>30 год.</i>	<i>39 год.</i>	-
Індивідуальні завдання				
<i>Вид контролю: екзаменн</i>				

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО»

Предметом вивчення дисципліни є суспільні відносини, що пов'язані з використанням землі, які виникають у зв'язку з розподілом, використанням та охороною земель і регулюються нормами земельного права.

Мета курсу: формування у здобувачів освіти теоретичних знань норм земельного законодавства України та оволодіння навиками практичного їх застосування до конкретних життєвих обставин, та на цій основі формування умінь зорієнтуватися в різноманітті наукових концепцій щодо права власності на землю, реалізації та захисту земельних прав, режимів використання різних категорій земель, охорони земель, управлінської сфери, а також в питаннях юридичних засобів захисту порушених земельних прав.

Завдання курсу полягає у формуванні знань щодо використання джерел земельного права, вмінь використовувати їх у практичній діяльності.

Знання та вміння, набуті при вивченні дисципліни дають можливість здобувачам освіти самостійно аналізувати акти земельного законодавства, володіти навичками практичного використання земельно-правових засобів: використовувати дані науки земельного права для вирішення професійних завдань; орієнтуватися в системі земельного законодавства та в судовій практиці щодо розгляду земельних спорів; тлумачити чинне земельне законодавство; правильно застосовувати норми земельного права. Згідно з вимогами здобувачі освіти повинні **знати:**

- предмет і завдання земельного права, його місце в системі інших юридичних та суміжних наук;
- земельні правовідносини, їх види, зміну та припинення;
- поняття права власності на землю, його види та розмежування;
- правові засади права користування землею;
- земельний обіг в Україні;
- організаційно-правові засади регулювання ринку землі;
- правові форми управління земельними ресурсами;
- контроль за використанням та охороною земель, вирішення земельних спорів;
- відповідальність як засіб реалізації земельного права, її види та умови застосування;
- правовий режим земель різного призначення.

уміти:

- аналізувати наявні відомості про стан застосування земельного законодавства щодо розподілу, використання та охорони земель;
- ефективно використовувати норми земельного законодавства для забезпечення: права власності на землю;
- права користування землею;
- права управління в галузі охорони земель тощо;
- успішно застосовувати групи норм земельного права з метою здійснення контролю за дотриманням правового режиму під час використання окремих категорій земель;
- виважено, науково обґрунтовано використовувати правові механізми щодо проведення земельної реформи, приватизації землі;
- організовувати і проводити розкриття та розслідування окремих правопорушень у сфері використання та охорони земель.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Земельне право» базується на вивченні наступних дисциплін: Вступ до спеціальності, Земельний кодекс України, Земельний кадастр, Землепорядне проєктування.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю 193 Геодезія та землеустрій відповідно до освітньо- професійної програми	Результати навчання з дисципліни
РН 14	Самостійно володіти теоретичними знаннями з сфери історії земельних відносин, вміти робити висновки з досвіду зарубіжних країн та України в сфері землекористування
РН 17	Застосовувати діючі нормативно-правові акти для здійснення професійної діяльності;
РН 21	Вирішувати питання регулювання земельних відносин в межах сільських (міських) рад базового рівня в. т.ч. (об'єднаних територіальних громад)

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **«Земельне право»**

МОДУЛЬ 1 (I семестр)

Розділ 1. НОРМАТИВНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗЕМЕЛЬНОГО ПРАВА

Тема 1. Земельне право в правовій системі України

Поняття та предмет земельного права. Система земельного права. Методи земельного права. Принципи земельного права. Функції земельного права.

Структура земельного права України. Функціональне призначення земельного права України. Норми та інститути земельного права. Співвідношення та взаємодія земельного права з іншими галузями правової системи України. Земельне право України в юридичній науці України.

Тема 2. Джерела земельного права України

Поняття та особливості джерел земельного права. Класифікація джерел земельного права. Конституція України в системі джерел земельного права України. Закони як джерела земельного права України. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела земельного права України.

Тема 3. Розвиток земельних відносин в Україні. Правове забезпечення земельної реформи

Поняття та види земельних відносин, їх загальна характеристика. Об'єкти, суб'єкти та зміст земельних відносин. Підстави виникнення, зміни та припинення земельних правовідносин. Теоретичні засади реформування земельних відносин. Правове забезпечення земельної реформи. Характеристика етапів земельної реформи в Україні.

Практичне заняття

Земельно-правові норми, їхні особливості та види. Класифікація земельних правовідносин. Структура земельних правовідносин. Зміст земельних правовідносин. Виникнення, зміна та припинення земельних правовідносин.

Тема 4. Землі України

Поняття та види категорій земель. Порядок віднесення земель до тієї чи іншої категорії. Встановлення та зміна цільового призначення земель. Наслідки порушення порядку встановлення та зміни цільового призначення земель.

Розділ 2. ПРАВО ВЛАСНОСТІ ТА КОРИСТУВАННЯ НА ЗЕМЛЮ

Тема 5. Право власності на землю

Особливості змісту права власності на землю. Об'єктний склад права власності на землю. Суб'єкти права власності на землю. Механізм реалізації прав на землю. Порядок набуття права власності на земельну ділянку в залежності від підстави. Норми безоплатної передачі земельних ділянок громадянам. Посвідчення права власності. Гарантії прав на землю. Права та обов'язки власників земельних ділянок.

Форми права власності на землю в Україні. Право спільної часткової власності на землю. Право спільної сумісної власності на землю. Обіг земельних ділянок.

Практичне заняття

Вирішення ситуаційних задач щодо надання у власність земельних ділянок

Тема 6. Правові форми набуття та переходу права власності на землю

Порядок безоплатної передачі (приватизації) земельних ділянок громадянам. Набуття права на земельну ділянку за давністю користування (набувальна давність). Перехід права на земельну ділянку при переході права на будівлю і споруду. Придбання земельних ділянок на підставі цивільно-правових угод. Продаж земельних ділянок на конкурентних засадах.

Практичне заняття

Процесуальний порядок набуття права власності на землю.

Тема 7. Право користування землею

Поняття права користування землею. Об'єкти та суб'єкти права землекористування. Види права користування землею, їх характеристика. Особливості права постійного користування землею. Право тимчасового користування: право орендного та концесійного землекористування.

Класифікація правових титулів землекористування. Особливості права орендного землекористування. Суборенда землі. Використання земель на умовах

концесії. Правове регулювання загального землекористування. Підстави виникнення та припинення права користування користування.

Практичне заняття

Процесуальний порядок набуття земельної ділянки в оренду. Характеристика договору оренди землі.

Розділ 3. ВСТАНОВЛЕННЯ ОБМЕЖЕНЬ ТА ОБТЯЖЕНЬ ПРАВ НА ЗЕМЛЮ. ОБОВ'ЯЗКИ ТА ПРАВА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАЧІВ, ЇХ ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ, ОХОРОНА ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ

Тема 8. Обмеження та обтяження прав на землю

Поняття та класифікація обмежень у користуванні землею. Загальна характеристика обмежень прав на землю. Особливості обтяжень права на землю. Загальна характеристика земельного сервітуту, емфітевзису, суперфіцію, узуфрукту як обтяжень прав на землю.

Обмеження прав на землю, що впливають із правил добросусідства. Земельні сервітути як окремий різновид обтяжень прав на землю. Правове забезпечення земельного сервітуту та добросусідства

Практичне заняття

Встановлення земельних сервітутів. Припинення земельних сервітутів. Оформлення угоди про встановлення земельного сервітуту.

Тема 9. Обов'язки носіїв земельних прав

Поняття та класифікація обов'язків. Співвідношення суб'єктивних прав та обов'язків землевласників і землекористувачів. Обов'язки власників земельних ділянок та землекористувачів за законом. Обов'язки власників земельних ділянок та землекористувачів за договором та іншими правочинами. Обов'язки власників земельних ділянок та землекористувачів за рішенням суду.

Тема 10. Юридичні гарантії прав на землю та захист земельних прав

Поняття та особливості юридичних гарантій прав на землю. Види юридичних гарантій прав на землю. Поняття захисту земельних прав. Форми захисту прав на землю. Способи захисту земельних прав, їх реалізація. Відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам: підстави та порядок. Вирішення земельних спорів: поняття, класифікація та особливості. Система органів, що вирішують земельні спори. Порядок розгляду земельних

спорів органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади з питань земельних ресурсів. Права та обов'язки сторін при розгляді земельних спорів.

Практичне заняття

Вирішення земельних спорів. Процесуальний порядок розгляду земельних спорів органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади з питань земельних ресурсів.

Тема 11. Правова охорона земель

Поняття, зміст, мета та першочергові завдання правової охорони земель. Особливості правової охорони земель. Правові форми охорони земель. Об'єкти та суб'єкти правової охорони земель. Правова охорона ґрунтів. Правові форми охорони земель від забруднення і засмічення.

Практичне заняття

Укладання характеристики економіко-правового механізму у галузі використання, охорони та відтворення земель.

Тема 12. Правове регулювання плати за землю

Поняття про плату за землю. Нормативно-правова база для визначення розмірів плати за землю. Порядок визначення розмірів ставок земельного податку та орендної плати. Надходження платежів за землю та їх використання. Пільги щодо плати за землю. Обчислення і строки сплати земельного податку. Орендна плата. Відповідальність платників за несвоєчасну сплату земельного податку та орендної плати.

Практичне заняття

Розгляд прикладів економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель.

Тема 13. Юридична відповідальність за земельні правопорушення

Загальна характеристика відповідальності за порушення у сфері земельних відносин. Правопорушення у сфері земельних відносин як підстава юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності за правопорушення у сфері земельних відносин. Кримінальна відповідальність за правопорушення у галузі земельних відносин. Цивільно-правова відповідальність у галузі земельних відносин.

Практичне заняття

Розгляд правопорушень у сфері земельних відносин.

МОДУЛЬ 2 (II семестр)

Розділ 4. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ ЗЕМЕЛЬ

Тема 14. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення

Поняття та склад земель сільськогосподарського призначення. Основні особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Суб'єкти прав на землі сільськогосподарського призначення.

Правовий режим земель фермерських господарств. Правовий режим земель особистих селянських господарств. Землі для сінокосіння та випасання худоби. Земельні ділянки для городництва.

Практичне заняття

Встановлення правового режиму земель, що надані державним і комунальним сільськогосподарським підприємствам, установам та організаціям.

Встановлення правового режиму земель, що надані громадянам та юридичним особам.

Тема 15. Правовий режим земель житлової та громадської забудови

Поняття та склад земель житлової та громадської забудови. Особливості правового забезпечення земель житлової та громадської забудови. Правове регулювання використання земельних ділянок для індивідуального житлового, господарського і гаражного будівництва. Комплексний план просторового розвитку території громади.

Тема 16. Правовий режим земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення

Поняття і склад земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення. Правовий режим земель природнозаповідного фонду. Правовий режим земельних ділянок, у межах яких наявні природні об'єкти, що мають особливу наукову цінність. Закон України «Про природно-заповідний фонд України»

Практичне заняття

Вирішення ситуаційних задач з питань надання та використання земельних ділянок природно-заповідного фонду.

Тема 17. Правовий режим земель оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення

Поняття і склад земель оздоровчого призначення. Особливості надання земель оздоровчого призначення. Умови і порядок використання земель оздоровчого призначення.

Поняття і склад земель рекреаційного призначення. Правовий режим земель рекреаційного призначення.

Поняття і склад земель історико-культурного призначення. Правовий режим земель історико-культурного призначення. Охорона земель історико-культурного призначення.

Практичне заняття

Розгляд нормативно-правових актів, якими регулюється порядок використання земель оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення

Тема 18. Правовий режим земель лісогосподарського призначення

Поняття і загальна характеристика правового режиму земель лісогосподарського призначення. Право власності на землі лісогосподарського призначення. Умови, порядок надання та використання лісогосподарських земель.

Поняття та склад земель лісогосподарського призначення. Органи, які регулюють лісові правовідносини та їх компетенція. Особливості правового режиму земель лісогосподарського призначення. Правові форми використання земель лісогосподарського призначення. Право власності на ліси. Користування земельними ділянками лісового фонду.

Практичне заняття

Вирішення завдань на встановлення і визначення розмірів втрат лісогосподарського призначення.

Тема 19. Правовий режим земель водного фонду

Поняття, склад і загальна характеристика правового режиму земель водного фонду. Правове регулювання використання земель водного фонду.

Особливості правового режиму прибережних захисних смуг, смуг відведення і берегових смуг водних шляхів. Зони санітарної охорони водних об'єктів.

Практичне заняття

Встановлення правового режиму використання прибережних захисних смуг, смуг відведення, берегових смуг водних шляхів, зон санітарної охорони. Вирішення ситуаційних задач.

Тема 20. Правовий режим земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення

Поняття земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення. Правове регулювання земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення. Склад і призначення земель промисловості та особливості їх правової регламентації. Правовий режим земель транспорту. Правовий режим використання земель електронних комунікацій, ліній електропередач та іншого комунікаційного призначення. Склад і призначення земель оборони та особливості їх правового регулювання.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Земельне право»

Назви модулів і тем	Кількість годин			
	всього	з них:		
		лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1. Нормативно-методичні основи земельного права				
1. Земельне право в правовій системі України	6	4		2
2. Джерела земельного права України	6	2		4
3. Розвиток земельних відносин в Україні. Правове забезпечення земельної реформи	10	4	2	4
4. Землі України	5	2		3
5. Право власності на землю	10	4	2	4
6. Правові форми набуття та переходу права власності на землю	12	6	2	4
7. Право землекористування	10	4	2	4
8. Обмеження та обтяження прав на землю	8	2	2	4
9. Обов'язки носіїв земельних прав	4	2		2
10. Юридичні гарантії прав на землю та захист земельних прав	10	4	2	4
11. Правова охорона земель	10	4	2	4
12. Правове регулювання плати за землю	8	2	2	4
13. Юридична відповідальність земельні правопорушення	6	2	2	2
Разом	105	42	18	45

Модуль 2. Правовий режим земель різних категорій

14. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення	10	4	2	4
15. Правовий режим земель житлової та громадської забудови	6	4		2
16. Правовий режим земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення	10	4	2	4
17. Правовий режим земель оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення	10	4	2	4
18. Правовий режим земель лісгосподарського призначення	10	4	2	4
19. Правовий режим земель водного фонду	6	2	2	2
20. Правовий режим земель промисловості, транспорту, Електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення	8	4		4
Разом	60	26	10	24
Загалом годин	165	68	28	69

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1 ЛЕКЦІЇ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
1	Земельне право в правовій системі України	4
2	Джерела земельного права України	2
3	Розвиток земельних відносин в Україні. Правове забезпечення земельної реформи	4
4	Землі України	2
5	Право власності на землю	4
6	Правові форми набуття та переходу права власності на землю	6
7	Право землекористування	4
8	Обмеження та обтяження прав на землю	2
9	Обов'язки носіїв земельних прав	2
10	Юридичні гарантії прав на землю та захист земельних прав	4
11	Правова охорона земель	4
12	Правове регулювання плати за землю	2
13	Юридична відповідальність за земельні правопорушення	2
Модуль 2		
14	Правовий режим земель сільськогосподарського призначення	4
15	Правовий режим земель житлової та громадської забудови	4
16	Правовий режим земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення	4
17	Правовий режим земель оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення	4
18	Правовий режим земель лісогосподарського призначення	4
19	Правовий режим земель водного фонду	2
20	Правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	4
Разом		68

7.2 ПРАКТИЧНІ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
1	Розвиток земельних відносин в Україні.	2
2	Право власності на землю	2
3	Правові форми набуття та переходу права власності на землю	2
4	Право землекористування	2
5	Обмеження та обтяження прав на землю	2
6	Юридичні гарантії прав на землю та захист земельних прав	2
7	Правова охорона земель	2
8	Правове регулювання плати за землю	2
9	Юридична відповідальність земельні правопорушення	2
Модуль 2		
10	Правовий режим земель сільськогосподарського призначення	2
11	Правовий режим земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення	2
12	Правовий режим земель оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення	2
13	Правовий режим земель лісгосподарського призначення	2
14	Правовий режим земель водного фонду	2
Разом		28

7.3 САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
1	Земельне право в правовій системі України	2
2	Джерела земельного права України	4
3	Розвиток земельних відносин в Україні. Правове забезпечення земельної реформи	4
4	Землі України	3
5	Право власності на землю	4
6	Правові форми набуття та переходу права власності на землю	4
7	Право землекористування	4
8	Обмеження та обтяження прав на землю	4
9	Обов'язки носіїв земельних прав	2
10	Юридичні гарантії прав на землю та захист земельних прав	4
11	Правова охорона земель	4
12	Правове регулювання плати за землю	4
13	Юридична відповідальність земельні правопорушення	2
Модуль 2		
14	Правовий режим земель сільськогосподарського призначення	4
15	Правовий режим земель житлової та громадської забудови	2
16	Правовий режим земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення	4
17	Правовий режим земель оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення	4
18	Правовий режим земель лісгосподарського призначення	4
19	Правовий режим земель водного фонду	2
20	Правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	4
Разом		69

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Словесні методи (бесіда, розповідь, пояснення, лекції тощо) характерні тим, що інформацію для засвоєння здобувач освіти отримує вербальними засобами, тобто через слово.

Наочні методи — інформація для засвоєння одержується на основі сенсорно-перцептивної діяльності (демонстрування, ілюстрації, показ об'єкта, моделі).

Практичні методи. Суть їх у тому, що шляхом виконання практичних дій здобувач освіти отримує деяку інформацію, яку аналізує, робить висновок і приходить до тих знань, які необхідно засвоїти. Особливість методу в тому, що діяльність з одержання знань накладається в часі на діяльність з їх застосування, що дає винятково важливий педагогічний ефект.

При вивченні дисципліни використовуються такі методи :

1.Бесіда, або діалог з аудиторією. Ставлю серію запитань, які потребують відповіді. Це дає можливість зрозуміти, чи готові здобувачі освіти сприймати новий матеріал, чи їх потрібно активізувати. Проводжу бліц опитування (ставляться питання, які потребують відповіді).

2.Сократична бесіда. Ставиться серія запитань, які дають можливість здобувачу освіти дати не повну відповідь, що спонукає з зацікавленістю сприймати новий матеріал.

3.Проблемне заняття. Висловлюю проблему, з метою викликати зацікавленість у здобувачів освіти.

4.Дискусія. Відбувається активний обмін думками. Це різновид проблемних лекцій. Проводяться ділові ігри, самостійна робота. Лекція, дискусія дає можливість охопити складний, великий за обсягом і найбільш вдалий матеріал.

5.Заняття з використанням техніки зворотного зв'язку. Після подачі лекції починається її обговорення. З'ясовую наскільки здобувачі освіти зрозуміли матеріал.

6.Метод «заверши фразу». Здобувач освіти може продовжувати її своїми словами, а не так як у конспекті.

7.Консультація.

Для індивідуальної роботи із здобувачами освіти використовую пояснення.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

За місцем у навчальному процесі розрізняють **попередній, поточний, періодичний, підсумковий види контролю.**

Попередній контроль – використовують перед вивченням нової теми на початку семестру для з'ясування загального рівня підготовки здобувачів освіти з дисципліни, щоб передбачити організацію їх навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль – спостереження викладача за навчальною діяльністю здобувачів освіти на занятті. Метою його є отримання оперативних даних про рівень знань здобувачів освіти і якість навчальної роботи на занятті, оптимізація управління навчальним процесом.

Періодичний (тематичний) контроль – виявлення й оцінювання засвоєних на кількох попередніх заняттях знань, умінь здобувачів освіти з метою визначення, наскільки успішно вони володіють системою знань, чи відповідають ці знання програмі. Різновидом періодичного є **тематичний контроль**, що полягає у перевірці та оцінюванні знань здобувачів освіти з кожної теми і спрямований на те, щоб усі належно засвоїли кожну тему.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру або навчального року. Підсумкову оцінку за семестр виставляють за результатами тематичного оцінювання, за рік — на основі семестрових оцінок.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Система оцінювання результатів навчання здобувачів освіти включає оцінювання під час поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль охоплює оцінювання наступних результатів:

- відповіді (виступи) на аудиторних заняттях;
- результати виконання практичних робіт;
- результати виконання та захисту завдань самостійної роботи здобувача;
- у разі змішаної (дистанційної) форми навчання – відповіді під час занять у дистанційному режимі (на форумах, у чатах, через Zoom, Google Meet, тощо).

Результат поточного контролю навчальної діяльності здобувачів визначається як середнє арифметичне значення за всіма складовими поточного контролю.

Підсумковий контроль:

Залік (диференційований залік) – це форма підсумкового контролю, яка передбачає оцінювання результатів навчання на основі результатів поточного контролю та написання семестрової контрольної роботи.

Для змішаної (дистанційної) форми навчання залік є формою підсумкового контролю засвоєння здобувачем освіти теоретичного та практичного матеріалу з

окремої навчальної дисципліни за семестр. Він проводиться онлайн із використанням платформ (програмного забезпечення) для проведення відеоконференцій (Zoom, Google Meet, Microsoft Teams, Skype тощо).

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирибальною шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирибальною шкалою

Бали	Критерії оцінювання
5 «Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас студент має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
4 «Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас студент демонструє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робить самостійні висновки, на основі яких прогнозує можливий розвиток подій і процесів та здатний докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
3 «Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому студент не виявив умінь аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо впевнено 15 орієнтується в навчальному матеріалі.
2 «Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менше ніж 60 % завдань. При цьому студент не вміє аналізувати явища, факти, події, не спроможний робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office, PowerPoint.
2. Схеми, малюнки, таблиці.
3. Законодавча, нормативна, нормативно-технічна документація.

Технічні засоби:

1. Ноутбук.
2. Мультимедіа проектори (телевізори) в навчальних аудиторіях.
3. Комп'ютерний клас для проведення підсумкового тестового контролю знань студентів.

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативні

1. Водний кодекс України : станом на 15.11.2024 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Земельний кодекс України від 25 жовт. 2001 р. [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>.
3. Лісовий кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>.
4. Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003 № 858-IV (Редакція від 31.12.2023, підстава - 2801-IX)- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>.
5. Про Державний земельний кадастр: Закон України від 7.07.2011 № 3613-VI (Редакція від 28.05.2024, підстава -3563-IX) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text> –
6. Закон України № 2145-IX від 24.03.2022 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану», Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-20#Text>
7. Закон України №2698-IX від 19 жовтня 2022 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо відновлення системи оформлення прав оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення та удосконалення законодавства щодо охорони земель». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2698-IX#Text>

8. Закон України від 12.05.2022 р. № 2247-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану”. Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2247-20#Text>.

9. Закон України від 19.06.2003 № 962–IV «Про охорону земель» // Офіційний сайт Верховної Ради. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/962-15>.

10. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Документ 8073¹-X, редакція від 19.05.2024. Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

11. Конституція України. Документ 254к/96-ВР, Редакція від 01.01.2020. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

12. Про природно-заповідний фонд України : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-12> – 19.07.2021. – Загол. з екрана.

13. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель: Закон України від 17 червня 2020 року № 711-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-20#Text> (дата звернення 20.05.2021). 14. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування земель державної та комунальної власності Закон України від 06.09.2012 р. № 5245-VI2. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE18306.html.

15. Про деякі заходи щодо прискорення реформ у сфері земельних відносин: Указ Президента України № 449/2020 від 15 жовтня 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/449/2020#Text>.

16. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності.; Закон України від 11.09.03 р. № 1160-IV. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>

Основні

1. Земельне право України: навч. посібн. / авторський колектив: Антоненко О.А., Гоштинар С.Л., Григорецька І.І., Дрішлюк В.І., Журавель А.В., Кострицький І.Л., Пащенко О.М., Ріпенко А.І.; за ред. Пащенко О.М. Одеса: Видавництво ОДУВС, 2023.

2. Земельне право : підручник. 3-тє вид., доп. і перероб.; за ред. М. В. Шульги. Харків : Юрайт, 2023. 592 с.

Додаткові

1. Аграрне право : Підручник, 2-ге вид. змінене. / За загальною редакцією А.М. Статівки – Харків: Право, 2019. – 416 с.
2. Аграрне право України: Навчальний посібник. / Т. Є. Харитоновна, І.І. Каракаш, Х.А. Григор'єва та ін./ – Одеса: Юридична література, 2017. – 436 с.
3. Земельне право : навч. посібник / О. І. Баїк, У. П. Бобко, М. С. Долинська, А. О. Дутко, Н. М. Павлюк ; за ред. О. І. Баїк. Львів : Навчальнонауковий Інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2020. 326 с.
4. Земельне право: навчальний посібник / О.Г. Боднарчук, К.М. Васьківська, А.П. Гаврилішин. – Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. – 446 с. – (Серія «На допомогу студенту УДФСУ»; т. 85).
5. Земельне право України : Навчальний посібник / За загальною редакцією Мироненко В. П. – К.: Алерта, 2018. – 350 с.
6. Каракаш І.І., Харитоновна Т.Є. Земельне право України. Навчальний посібник. Одеса: Юридична література, 2017. – 588 с.
7. Корнєєв Ю. В. Земельне право України: Навч. посіб. / Ю. В. Корнєєв. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 200 с.
8. Мірошниченко А. М. Земельне право України: Курс лекцій. - К.: Юрінком Інтер; 2020. - 544 с.
9. Тетарчук І.В., Дяків Т. Є. Земельне право: Підручник.- Центр навчальної літератури, 2020.- 238 с.
10. Шуміло О. М. Земельне право України (у схемах) : навч. посіб. / О. М. Шуміло ; МВС України ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – [2-ге вид.]. – Харків: ХНУВС, 2017. – 288 с.

Інтернет ресурси

1. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://enk.bkeipr.com/course/view.php?id=242>.
2. Журнал «Земельний вісник України». – Режим доступу : <http://zemvisnuk.com.ua/page/novini-zakonodavstva>– Загол. з екрана.
3. Офіційний веб-портал Верховної ради України. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc6_current_main?id=&pid069=227